

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1406/2002, ktorým sa ustanovuje Európska námorná bezpečnostná agentúra“

[COM(2015) 667 final – 2015/0313 (COD)]

(2016/C 177/10)

Spravodajca: Jan SIMONS

Rada (27. januára 2016) a Európsky parlament (21. januára 2016) sa rozhodli podľa článku 100 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1406/2002, ktorým sa ustanovuje Európska námorná bezpečnostná agentúra“

[COM(2015) 667 final – 2015/0313 (COD)].

Sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 4. marca 2016.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 515. plenárnom zasadnutí 16. a 17. marca 2016 (schôdza z 16. marca) prijal 175 hlasmi za, pričom žiadny člen nehlasoval proti a 2 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko.

1. Závěry a odporúčania

1.1. EHSV víta návrh Komisie zmeniť nariadenie (ES) č. 1406/2002, ktorým sa ustanovuje Európska námorná bezpečnostná agentúra (EMSA), keďže je súčasťou širšieho prístupu, ktorého cieľom je zabezpečiť oveľa lepšie stráženie vonkajších námorných hraníc než doteraz.

1.2. V súlade so svojimi uzneseniami o hromadnom príchode utečencov prijatými v septembri a decembri 2015 však chce ešte raz zdôrazniť, že je potrebné poponáhľať sa s uplatňovaním navrhovaných opatrení. Nesmie dochádzať k tomu, že prílev utečencov po mori si aj naďalej bude vyžadovať ľudské životy, že nezákonný prílev migrantov bude pokračovať a že členské štáty budú prijímať jednostranné opatrenia zavádzaním trvalých hraničných kontrol.

1.3. Výbor dôrazne odporúča, aby sa z názvu a obsahu návrhu nariadenia vypustili slová „a pobrežnú stráž“, takže sa ponechá iba „Európska agentúra pohraničnej stráže“. Agentúra pohraničnej stráže zabezpečuje len jednu z činností pobrežnej stráže, zatiaľ čo mnohé činnosti pobrežnej stráže už plní EMSA. Používanie slov „a pobrežnú stráž“ v názve agentúry pohraničnej stráže takmer určite spôsobí zbytočný zmätok a časom môže tiež viesť k zdvojeniu činností.

1.4. Výbor víta rozšírenie úloh EMSA, agentúry, ktorá v posledných rokoch účinne prispela k zvýšeniu námornej bezpečnosti a predchádzaniu a potláčaniu znečisťovania loďami, ale má vážne pochybnosti, či EMSA so svojimi ľudskými a finančnými zdrojmi môže riadne plniť ďalšie úlohy.

1.5. Znepokojujúca je aj skutočnosť, že malé drevené alebo gumené člny sa pomocou satelitných snímok nedajú objaviť vôbec, alebo len málokedy. Komisia sa domnieva, že toto obmedzenie dokáže odstrániť použitím diaľkovo pilotovaných lietadiel (nazývaných aj „bezpilotné lietadlá“). EHSV zdôrazňuje tento aspekt, pretože bude možné úplné rozlišovanie, takže sa okrem iného zabráni stratám na ľudských životoch.

1.6. Rovnako je výbor znepokojený skutočnosťou, že členské štáty zavádzajú trvalé pohraničné kontroly, ktoré spôsobujú značné náklady, ako to vyplýva z prieskumu. Domnieva sa, že nákladovo efektívny a účinný systém pobrežnej stráže by mohol zabezpečiť, že členské štáty upustia od trvalých kontrol a schengenský priestor sa bude môcť obnoviť s pôvodnou slávou.

1.7. Intenzívnejšia spolupráca a výmena informácií medzi predmetnými tromi agentúrami EÚ navzájom a národnými orgánmi zodpovednými za pobrežnú stráž by podľa názoru výboru mala zabezpečiť efektívny a účinný systém pobrežnej stráže. Výbor však dôrazne žiada, aby sa urýchlil rozhodovací proces. Problémy sú príliš naliehavé na to, aby sa nechalo uplynúť veľa času.

2. Úvod

2.1. Európska komisia vydala 15. decembra 2015 „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1406/2002, ktorým sa ustanovuje Európska námorná bezpečnostná agentúra“ [COM(2015) 667 v konečnom znení], a v súlade s článkom 100 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie Rada a Európsky parlament požiadali Európsky hospodársky a sociálny výbor, aby k nemu vypracoval stanovisko.

2.2. Výbor ochotne prijíma túto žiadosť, keďže súčasný návrh, ktorým sa mení nariadenie č. 1406/2002, považuje za významný krok k zintenzívneniu európskej spolupráce v oblasti služieb ochrany pobrežných hraníc a zlepšeniu spolupráce a koordinácie medzi príslušnými agentúrami EÚ s cieľom dosiahnuť synergické účinky, a tým aj ich účinnejšie a hospodárnejšie fungovanie. Týmto spôsobom môžu agentúry EÚ nákladovo efektívne ponúkať národným orgánom zodpovedným za výkon činností pohraničnej a pobrežnej stráže kvalitné informácie.

2.3. A to je naliehavo potrebné, pretože na základe údajov poskytnutých Komisiou je v súčasnosti v členských štátoch za výkon úloh pobrežnej stráže zodpovedných viac ako 300 civilných a vojenských orgánov pôsobiach v oblasti námornej bezpečnosti, pohraničnej kontroly, kontroly rybolovu, colnej kontroly, ochrany životného prostredia atď.

2.4. Pri plnení povinností sú tieto národné orgány podporované viacerými agentúrami EÚ, napríklad Európskou agentúrou pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov Európskej únie (nazývanou aj „Frontex“), Európskou námornou bezpečnostnou agentúrou (EMSA) a Európskou agentúrou na kontrolu rybného hospodárstva (EFCA).

2.5. Tento legislatívny návrh je súčasťou súboru opatrení, ktoré Európska komisia navrhuje na zlepšenie ochrany vonkajších hraníc Európy a európskej spolupráce v oblasti pobrežnej stráže. Ďalším návrhom je návrh nariadenia, ktorým sa má vytvoriť Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž a návrh zmeny nariadenia (ES) č. 768/2005, ktorým bola zriadená Európska agentúra na kontrolu rybného hospodárstva, pričom ide o návrh obdobný práve posudzovanému návrhu.

2.6. V sprievodnom oznámení Komisie „Európska pohraničná a pobrežná stráž a účinné riadenie vonkajších hraníc EÚ“ [COM(2015) 673 final] sa uvádza, že základom návrhov Komisie je obrovský počet prípadov neoprávneného prekročenia vonkajších hraníc EÚ.

2.7. Podľa oznámenia Komisie [COM(2015) 673 final, I. časť a v nej poznámka pod čiarou 1] bolo od januára do novembra 2015 odhalených viac ako 1,5 milióna prípadov neoprávneného prekročenia vonkajších hraníc EÚ, následkom čoho utečenci a migranti v prúdoch pokračovali v ceste naprieč EÚ bez identifikácie a registrácie.

2.8. V dôsledku toho sa vytvoril tlak na schengenskú dohodu. Niektoré členské štáty sa medzičasom rozhodli obnoviť kontroly na svojich hraniciach, avšak táto situácia nesmie dlho pretrvávať.

2.9. Veľmi nedávny prieskum *France Stratégie*, orgánu francúzskej vlády zloženého z odborníkov, ukazuje, že obmedzením Schengenu môžu vzniknúť ekonomické škody až do výšky 100 miliárd eur. Dlhodobo by sa obchod medzi 26 krajinami Schengenu znížil o 10 až 20 % a hrubý domáci produkt týchto krajín o 0,8 %.

2.10. Komisia v oznámení o migračnej agende z mája 2015 [COM(2015) 240 final] skonštatovala, že sa musí zaviesť čiastočná správa vonkajších hraníc v súlade s článkom 77 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

2.11. Potom v septembri 2015 predseda Komisie Juncker v prejave k „stavu únie“ oznámil, že koncom roka predloží návrhy na vytvorenie „plne funkčnej Európskej pohraničnej a pobrežnej stráže“. Stalo sa tak 15. decembra 2015. Tu posudzovaný návrh je jedným z nich.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. Výbor prijal 16. septembra 2015 uznesenie o súčasnej utečeneckej kríze a dôrazne žiadal, aby Európa prebrala zodpovednosť za hromadné toky utečencov a okamžite začala kolektívne konať.

3.2. V tom istom uznesení výbor vyjadril znepokojenie z oslabovania schengenskej dohody a zásady slobodného pohybu osôb a voľného obehu tovaru. Opätovne sa to zdôrazňuje v uznesení o utečencoch, ktoré výbor prijal 10. decembra 2015, a v ktorom skonštatoval, že je potrebné riadne zabezpečiť vonkajšie hranice schengenských krajín a že znovuzavedenie vnútorných hraníc a stavanie múrov nijako nepomôže zbližiť európskych občanov, ani upevniť občianstvo EÚ.

3.3. Podľa názoru výboru je mimoriadne dôležité, aby sa v krátkom čase urobili kroky, ktorými sa dosiahne zlepšenie spolupráce pri ochrane hraníc vrátane ochrany pobrežných hraníc. Preto súhlasí s návrhom Komisie, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1406/2002, ktorým sa ustanovuje Európska námorná bezpečnostná agentúra, a osobitne s myšlienkou (nie však s návrhom ako takým) zriadiť Európsku agentúru pre pohraničnú a pobrežnú stráž vychádzajúcu z Frontexu, ktorá by úzko spolupracovala s Európskou námornou bezpečnostnou agentúrou (EMSA) a Európskou agentúrou na kontrolu rybného hospodárstva (EFCA).

3.4. Výbor však nevidí dôvod, prečo sa v návrhu Komisie o „novom“ Frontexe hovorí o „pobrežnej stráž“. EMSA už vyvinula rôzne unikátne námorné informačné systémy a aj s nimi nazbierala skúsenosti. Okrem toho dostane aj podľa návrhov Komisie doplňujúce úlohy v tejto oblasti.

3.5. Podľa názoru odborníkov v tejto oblasti sa to musí zohľadniť pri rozpočtových návrhoch. Z finančných údajov vyplýva, že EMSA sa postará o poskytovanie služieb diaľkovo pilotovaných lietadiel (bezpilotných lietadiel), čím sa do systémov EMSA dostanú doplňujúce údaje, ktoré nebudú len čistými údajmi na stráženie hraníc.

3.6. Výbor tiež odporúča upustiť od použitia pojmu „pobrežná stráž“, aby sa predišlo prípadným nedorozumeniam. Okrem toho súčasná spolupráca spomenutých troch agentúr ukazuje, že rozdelenie úloh v praxi sa javí ako efektívne a účinné.

3.7. Výbor zdôrazňuje, že národné orgány zodpovedné za činnosti pobrežnej stráže by mali mať po krátkom čase možnosť zbierať plody tejto zlepšenej spolupráce vo forme lepšej výmeny údajov a fungujúcej ochrany vonkajších hraníc EÚ.

3.8. Výbor sa vyjadruje kladne k zámeru, aby EMSA prebrala vedúcu úlohu pri podstatnom zlepšovaní kapacity ochrany hraníc pomocou diaľkovo pilotovaných lietadiel na vonkajších pobrežných hraniciach EÚ. Umožní sa tým nielen efektívna a účinná kontrola, ale aj použitie diaľkovo pilotovaných lietadiel na rôzne iné účely.

3.9. Vo svojom stanovisku k zmene nariadenia, ktorým bola ustanovená Európska námorná bezpečnostná agentúra, sa výbor vyjadril, že kladne hodnotí úlohu, ktorú EMSA zohráva pri zlepšovaní námornej bezpečnosti v členských štátoch⁽¹⁾. Už vtedy (!) sa vyslovil, že bude veľmi dôležité zodpovedným spôsobom rozšíriť úlohy a právomoci agentúry EMSA.

3.10. Pre riadne plnenie doplnkových úloh EMSA bude mať rozhodujúci význam to, aby agentúra disponovala dostatočnými personálnymi a finančnými prostriedkami. V rozpočte EÚ sa plánuje, že rozpočet EMSA sa do roku 2020 bude každoročne zvyšovať o 22 miliónov eur a bude prijatých 17 dočasných zamestnancov. Výbor má pochybnosti, či je to dostatočné. Aj keď to priamo zainteresovaní, napríklad EMSA, považujú za dostatočné, výbor zastáva názor, že nezostáva priestor na zvládanie kalamitných stavov, ku ktorým určite niekedy dôjde. Výbor považuje za vhodné vytvoriť tu finančnú rezervu.

3.11. EHSV je znepokojený skutočnosťou, že súčasnými technológiami je ťažké sledovať utečencov v malých drevených alebo gumených člnoch. Satelitná informácia je dostupná iba v určitých časových úsekoch v závislosti od obežnej dráhy satelitov okolo Zeme. Podľa Komisie je možné tieto obmedzenia odstrániť používaním diaľkovo pilotovaných lietadiel.

3.12. Vzhľadom na toky utečencov sa výbor domnieva, že z humanitárneho hľadiska a z hľadiska efektívnej a účinnej pobrežnej stráže je podstatné, aby sa dali sledovať všetky pohyby plavidiel po mori tak, aby záchranné služby mohli včas zasahovať.

3.13. Výbor považuje za správne, že EMSA a spomínané tri agentúry budú zohrávať hlavnú úlohu pri organizovaní služieb diaľkovo pilotovaných lietadiel.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. Výbor je zástancom lepšej spolupráce agentúr EÚ navzájom a s národnými orgánmi zodpovednými za pobrežnú stráž. Ich lepšia spolupráca musí zabezpečiť nákladovo efektívnu a účinnú ochranu vonkajších námorných hraníc EÚ.

4.2. Vzhľadom na veľmi rozsiahle toky utečencov musí táto ochrana nadobudnúť v krátkom čase jasnú podobu. Podľa názoru výboru je neprijateľné, aby sa otáľalo s prijatím opatrení, a to bez ohľadu na dôvody. Naopak, všetky návrhy Komisie, teda nielen tu posudzovaný návrh o EMSA, treba prijať a neodkladne začať vykonávať v tom zmysle, ako to uvádza výbor.

4.3. Výbor súhlasí s rozšírením úloh EMSA, pretože EMSA v posledných rokoch potvrdila, že je organizáciou, ktorá dokáže zaručiť vysokú úroveň námornej bezpečnosti a ochrany, a zohrávala významnú úlohu pri boji proti znečisteniu pochádzajúcemu z lodí.

4.4. Rozšírením úloh EMSA sa musí dosiahnuť lepšie šírenie údajov v reálnom čase týkajúcich sa námornej stráže medzi tromi uvádzanými agentúrami EÚ a národnými orgánmi pobrežnej stráže, nasadenie diaľkovo pilotovaných lietadiel pri ochrane vonkajších námorných hraníc EÚ, dostupnosť informácií zbieraných cez satelity, lepšie komunikačné služby na podporu spoločných operácií a oveľa viac pozornosti vzdelávaniu a odbornej príprave a investícií do tejto oblasti.

4.5. Výbor si kladie otázku, prečo Komisia jeden odsek venuje zastaveniu bezplatných služieb satelitného automatického identifikačného systému (satelitné údaje AIS) Európskej vesmírnej agentúry (ESA), ale pritom nepoukazuje na odseky návrhu Komisie venované financovaniu, podľa ktorých sa na to od roku 2017 vyčleňujú peniaze, kým v roku 2016 má byť krytie zabezpečené cez program Copernicus. Výbor verí, že krytie bude naozaj takto zabezpečené.

V Bruseli 16. marca 2016

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 107, 6.4.2011, s. 68.